

Fase B

Entree

Gids voor de
Intrapreneur

Inleiding

<i>Inleiding</i>	2
<i>Doelen</i>	4
<i>Middelen</i>	10
<i>Invoering</i>	14
<i>Uitvoering</i>	18

docent die zélf ondernemend van aard is en die leerlingen begeleidt op het entrenasium.

START De Coöperatieve Vereniging Entrenasium (CVE) beschouwt de oprichting van een team dat het entrenasium Promoot En Produceert (het zogeheten PEP-team) als geslaagd, als het PEP-team in de praktijk heeft laten zien dat het over de vereiste bekwaamheden beschikt om een entrenasium te kunnen starten. De kwaliteiten blijken bijvoorbeeld uit de mate waarin leerlingen in de eigen lessen van de teamleden ondernemend mogen leren.

GIDS In deze gids wordt de intrapreneur wegwijs gemaakt in de taak om een leerling een faire kans te bieden om zich te bewijzen. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is, dat de intrapreneur zal moeten leren om op zijn of haar eigen kompas te vertrouwen.

ENTREE De Entree-fase is bedoeld om leerlingen die overwegen om zich bij het entrenasium in te schrijven, de kans te bieden om zich als entrepreneur te bewijzen. De belangstelling van deze leerlingen voor het entrenasium kan bijvoorbeeld gewekt zijn tijdens het project Jij de Baas, maar vanzelfsprekend ook via mond-tot-mond reclame.

INTRAPRENEUR Als een leerling zich anmeldt voor de Entree-fase dan dient hij of zij binnen deze fase een aantal leerdoelen te bereiken. Hierbij krijgt de leerling hulp van een zogenoemde intrapreneur. De intrapreneur is een

WIE Sommige docenten vinden dat hun eigen aspiraties en ambities belemmerd worden door allerlei externe verplichtingen waaraan ze moeten voldoen. Er zijn ook docenten die waardering voor geleverde prestaties belangrijker vinden dan een vast salaris. Ook zijn er die graag zelf hun onderwijs willen ontwikkelen en produceren in plaats van slaafs een methode te volgen.

Die meer autonomie zien als het beter benutten van zijn of haar kwaliteiten. Die overlopen van ideeën, maar daarvoor geen voedingsbodem kunnen vinden. Dit zijn allemaal signalen die kunnen duiden op een latent aanwezig ondernemerschap bij die docent. Juist voor die docenten is het entreprenasium bedoeld.

WAT Een onderwijsintrapreneur kan worden gedefinieerd als iemand die ondernemend onderwijs produceert en promoot. Om deze taak goed uit te kunnen voeren, moet de onderwijsintrapreneur goed beseffen dat hij of zij vooral een functie als rolmodel vervult. De uitdaging daarbij is natuurlijk dat de vonk van deze houding overslaat naar de ondernemende leerling of collega. Een onderwijsintrapreneur kan daarnaast ook worden gezien als een docent die op een adequate wijze met de ondernemers uit de schoolomgeving samenwerkt.

HOE De intrapreneur is dus een entrepreneur, maar dan binnen de eigen school. De intrapreneur is een ambassadeur voor het entreprenasium, een rolmodel voor ondernemend gedrag, een ontwerper van maatschappelijk ondernemend onderwijs en een docent van het vak entrepreneurship. Hij zorgt er tevens voor dat de eigen initiatieven en ideeën ondersteund zullen worden door zowel de interne als de externe contacten. Bovendien zet hij steeds nieuwe projecten op. Bij het uitvoeren van zijn plannen toont hij lef door de zaken op zijn eigen manier aan te pakken en door te experimenteren, ook al vraagt dat soms het omzeilen van regels en procedures.

Intrapreneur

Doelen

De intrapreneur zorgt er in eerste instantie voor dat de leerling achter komt wat de doelstelling(en) en de koers van zijn bedrijf zal zijn. De intrapreneur houdt daarbij de ontwikkeling van het bedrijf en het ondernemend leren steeds goed in de gaten.

BEGELEIDEN De intrapreneur wijst de leerling op de leerdoelen die hij/zij moet behalen en reikt daarnaast mogelijkheden aan om aan te tonen dat die leerdoelen ook daadwerkelijk gehaald zijn. Vanzelfsprekend begeleidt de intrapreneur de leerling tijdens dit leerproces. Daarbij zijn het vragen van hulp aan ondernemers van buitenaf en/of het verlenen van onderlinge hulp essentiële onderdelen van het leerproces.

MOETEN

VERLEIDEN

GROEPEREN Het groeperen van leerdoelen is zo lastig, dat de intrapreneur dit voor de leerlingen doet, al was het alleen maar omdat dit voor een effectieve begeleiding noodzakelijk is. Een hiërarchie van leerdoelen ontstaat als je meerdere leerdoelen groepeert, verbindt en ordent van algemeen naar detail. Om de leerlingen te helpen, kunnen leerdoelen worden gegroepeerd in projecten en modules. De Entree-fase heeft bijvoorbeeld leerdoelen die leiden tot het beter plannen en het doen van betere voorstellen voor LOL-projecten. Deze leerdoelen zijn gegroepeerd in de modules Planning en Offerte.

ONTDEKKEN Bij het bereiken van de leerdoelen gaat het altijd om een zogeheten guided discovery. Dit houdt onder andere in dat een bepaald leerproces wordt gestart zodra de leerling daar zelf aan toe is. U ontdekt samen met de leerling een leerroute die leidt naar de gestelde leerdoelen en die past bij de leerling.

GIDSEN Uw taak als begeleider is daarom in eerste instantie om de leerlingen in een informatierijke leeromgeving te plaatsen, waarin u als begeleidende gids optreedt. Tijdens het gidsen vermeidt u zoveel mogelijke directe instructie. Het gaat hierbij vooral om leeropbrengsten die diepgaand inzicht bij de leerlingen teweeg moeten brengen met een houdbaarheidsdatum die ver in de toekomst ligt. Deze aanpak sluit naadloos aan op het sociaal-constructivisme.

VERDUIDELIJKEN

Een leerling moet zijn doel concreet kunnen maken om het vertrouwen te

krijgen van anderen dat hij of zij de juiste richting op gaat. Als intrapreneur traant u de leerling in het expliciteren van deze doelen. U helpt ook collegae die het lastig vinden de doelen van hun vak aan uw leerlingen over te brengen.

Leerling

ONDERBOUWEN

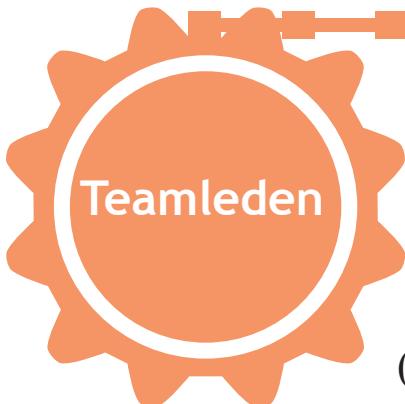
De leerlingen

moeten onder andere kunnen aantonen dat ze goed weten wat het entreprenasium precies inhoudt. Dit kan op een aantal manieren. Een van de meest gebruikte opties is dat een leerling aan anderen (een nieuwe leerling of eventuele bezoekers) uitlegt wat het entreprenasium inhoudt.

BEWIJZEN In een vraaggesprek met deze anderen kan men er achter komen of de boodschap bij hen goed overgekomen is. Een andere manier is het bouwen van een eigen website, waarin het één en ander over het entreprenasium wordt toegelicht. Ook kan het meedoen aan een open dag of het schrijven van een persartikel een heel overtuigend bewijs zijn.

UITLEGGEN Zorg er ieder geval wel voor dat de leerling altijd kan uitleggen waarom zijn aanpak een adequate methode is. Bewijzen aanvoeren met een goede onderbouwing plus het ondernemend leren zijn immers belangrijke uitgangspunten van het entreprenasium.

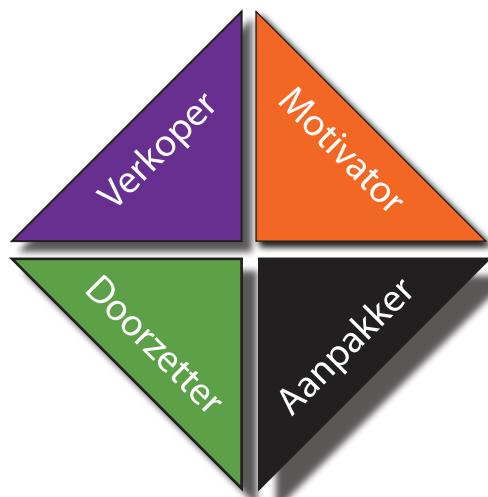
REGELEN De voornoemde doelen moeten overigens bij voorkeur door de leerlingen zelf worden omarmd en geregeld. Een ware entreprenasiast wil namelijk vrijheid zonder vrijblijvendheid. Het is vanzelfsprekend iets wat de entreprenasiast nastreeft, dus nog niet altijd voldoende beheerst. De entreprenasiast in dit leerproces ondersteunen is misschien daarom wel de belangrijkste opdracht waar u als intrapreneur voor staat.

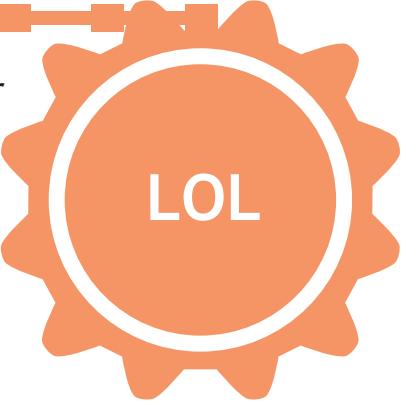
ROLMODEL Op het entreprenasium dienen alle leerlingen zich te houden aan een aantal basale regels. De leerlingen dienen bijvoorbeeld altijd hun afspraken na te komen en zich altijd aan de afgesproken tijden en deadlines te houden. Indien een leerling echter onverhoopt niet aan (één van) de regels kan voldoen, dan verwachten we dat deze leerling daar goede redenen voor kan aandragen en eventueel zijn of haar excuses aanbiedt. Het moge duidelijk zijn, dat smoesjes onder deze omstandigheden uit den boze zijn. Dit verwachten we van de leerling, maar in meerdere mate van uzelf. U bent immers een belangrijk rolmodel voor de leerlingen.

DIRECTEUR Voor de directeur van het entreprenasium is het team de klant. Wanneer u dus als een intrapreneur een redelijke wens heeft, zal de directeur z'n uiterste best doen om die wens in vervulling te doen gaan. Eventueel schakelt de directeur daarbij externe hulp in. Onder alle omstandigheden behoort de directeur net zo met u om te gaan, zoals u met de leerlingen behoort om te gaan. Daar mag u elkaar altijd op aanspreken!

HOUDING Voor het team zelf zijn de leerlingen de klant. Het is klantvriendelijk en daarmee professioneel om een mail/verzoek van een klant - en derhalve ook van een leerling - snel te beantwoorden. En als dat onverhoopt niet lukt, dan dient u wel snel te reageren in de trant van: sorry, maar ik kan er pas volgende week vrijdag op terug komen. Aangezien u een voorbeeldfunctie vervult, zullen de leerlingen dit soort correct gedrag hopelijk snel van u overnemen. Bovendien moet uw eigen gedrag in overeenstemming zijn met wat u verkondigt; oftewel: practice what you preach. Door deze dienstverlenende opstelling zal een zelfverzekerde intrapreneur absoluut niet aan status bij de leerlingen inboeten; integendeel.

REGULIER De klas waarin een Entree-deelnemer zit, volgt het normale lesprogramma. Leerdoelen uit vakken, en daarmee lesuren, kunnen door de leerling vervangen zijn door eigen projecten. Er gaat dus geen vakinhoud verloren; het gaat alleen met meer plezier en op een andere plek en/of met andere leerlingen.

LOL

CHECKEN Het is belangrijk dat de leerlingen volledig achter hun eigen plannen staan. Het kan voorkomen, dat u daar bij sommige leerlingen aan twijfelt. In dat geval checkt u of uw vermoeden juist is, door met de desbetreffende leerlingen een gesprek aan te gaan. Indien u tijdens dat gesprek onvoldoende enthousiasme bij deze leerlingen kunt bespeuren, dient u hen aan te raden om terug te keren naar hun passie.

PASSIE Pas ook op dat leerlingen het vervangen zelf niet als doel stellen. Wat is de passie, wat wil je doen, waar wil je zijn? Vanuit die vragen moeten ze altijd vertrekken. Pas als dat lekker draait, kunt u kijken hoe dit bij hun bedrijf en de leerdoelen van school past. Het gaat om LOL maken.

HINDEREN Bij de intrapreneurs spelen de eigen ondernemende wegen die men wil bewandelen om persoonlijke prestatiedoelen te halen mee in hun overwegingen. Toch moeten we de kracht opbrengen om op dit punt onze ondernemende houding (die meestal juist zo gewenst is) los te laten. De passie van entreprenasiasten fungeert als benzine en wanneer zij niet het gevoel hebben het voor zichzelf te doen, reduceert dat hun inzet drastisch.

VOORLOPEN Er zullen ongetwijfeld docenten zijn, die moeite hebben om de leerlingen voldoende vrijheid en ruimte te geven bij de uitvoering van hun plannen; zeker als de te verwachten (leer)opbrengsten onzeker van aard zijn. U kunt in zo'n geval deze docenten er op wijzen dat zij ook pas na het goed opleveren van een project, door bijvoorbeeld een presentatie in de klas of een artikel in het magazine, de leerlingen belonen met vrijstellingen. Een leerling werkt dan vooruit aan leerdoelen die in de toekomst liggen. Het ergste wat er dan kan gebeuren, is dat de leerlingen achteraf toch geen voorsprong op de rest van de klas hebben opgebouwd.

STUREN Een belangrijk doel van het entreprenasium is dat de leerlingen zich de baas voelen. Zij moeten, net als bij het leren besturen van een auto, er al in een vroeg stadium aan gewend raken om zélf achter het stuur te zitten; anders leren ze het nooit.

VALLEN Anderzijds willen we er natuurlijk voor zorgen dat ze geen brokken maken. Dit siert ons, maar is echter niet altijd de beste aanpak. Immers, elke keer als wij ingrijpen, is er in veel gevallen een leermoment verloren gegaan. We weten immers allemaal, dat je het meeste leert door vallen en opstaan.

OPSTAAN De taak van ons, als begeleiders, is om een soort ambulancebroeder te zijn, die hen (de leerlingen) na een ongeluk(je), weer snel op de been helpt, zodat ze vervolgens weer op eigen gelegenheid verder kunnen. Soms lijken wij als begeleiders op politieagenten die ‘boetes’ uitdelen als zij zich niet aan de gestelde regels houden. Mijdt dit! “Echte” entreprenasiasten leggen zichzelf al hoge boetes op bij overtredingen.

REGULEREN Denkt u bijvoorbeeld eens aan wat een leerlinge vertelde over haar regels die ze hanteert als ze van een paard gevallen is:

1. ga direct weer op het paard zitten (natuurlijk wel op voorwaarde dat het desbetreffende paard te temmen is),
2. ga er van uit dat de val niet aan het paard te wijten viel (deze leerlinge geeft overigens nooit een paard de schuld ergens van),
3. denk goed na over wat er eigenlijk mis ging en
4. bedenk hoe je het de volgende keer beter kunt doen (reflectie).

In het onderwijs gelden soortgelijke regels ook, hetgeen tot gevolg heeft dat goed onderwijs turbulent is en vaak niet een soepel lopend proces.

ONDERGAAN Tijdens een dergelijk leerproces is pijn niet altijd te vermijden. Negeer die pijn niet, maar zie het als waardevolle ontwikkelingsfase, waarin men onder andere leert om die pijn op een adequate wijze te dragen en er lessen uit te leren. Deze zienswijze is overigens niet de meest natuurlijke voor ondernemende mensen en is daarom voor hen an sich een goed leerdoel.

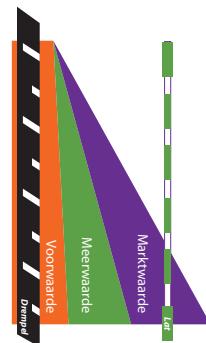

Entree Fase B van het entreprenasium

Pijlers

Leerroute

Leerdoelen

Leerdoel B1: De leerling kan de relevantie van het bestaande schoolprogramma voor zowel de maatschappij als voor de eigen ontwikkeling demonstreren.

De leerling toont dit leerdoel door **vakinhoud** uit verschillende disciplines op eigen initiatief betekenisvol in te zetten voor de ontwikkeling van zijn maatschappelijke onderneming.

Leerdoel B2: De leerling kan een bewuste keuze maken voor het entreprenasium. De leerling toont dit leerdoel door **deenden in een onderbouwing enthousiast te informeren over relevante zaken betreffende het entreprenasium, het eigen persoonlijk profilen waarom beide bij elkaar passen.**

Leerdoel B1a: De leerling kan het belang van het bestaande schoolprogramma tonen. De leerling toont dit leerdoel door tijdens de **entree fase zijn gemiddelde differen op pelle te houden voor alle vakken en te verbeteren voor vervangen vakken/vakinhouden.**

Leerdoel B2a: De leerling kan denden informeren over het entreprenasium. De leerling toont dit leerdoel door **minimaal een keer een leerling, ouder of andere geïnteresseerde wegwijs te hebben gemaakt over op het Entreprenasium.**

Leerdoel B2b: De leerling kan een overtuigende onderbouwing voor zijn keuze opstellen. De leerling toont dit leerdoel door op eigen website alle genoemde leerdoelen voor de entree fase middels bewijzen en een gedegen bewijsvoering te onderbouwen.

Middelen

Media

- Trailer Entree
- Voorlichtingsfilm Entree
- Muziek Entree
- Video's van projecten

Instrumenten

- Voorstelformulier
- Personlijke website en blog
- Projecten marktplaats
- Grafische (ontwerp)programma's

Gidsen

- Gids Entree voor de leerling
- Gids Entree voor de intrapreneur
- Gids Entree voor de Organisator

Brochures

- Brochure Entreprenasium

Middelen

CVE Vóór en tijdens de Entree-fase kunt u rekenen op ondersteuning vanuit de coöperatie. Dit kunnen collegae van andere entreprenasia zijn, maar ook de stichting Entreprenasium die namens de CVE u begeleidt. Schroom niet om een beroep op deze ondersteuning te doen. Tijdens de Entree-fase zijn begeleiders vanuit de stichting online en soms ook live aanwezig voor steun. De ontwikkelaar uit uw team heeft dit - als het goed is - in het plan voor de Entree-fase geregeld.

GASTEN Zorg dat u een poule van ondernemers opzet die leerlingen kunnen helpen met vragen die met ondernemen te maken hebben. Maak van deze poule, wanneer het gaat om de ontwikkeling van de ondernemende kant van de leerling, zo vaak mogelijk gebruik. Welke (aanpassing in de) uitvoering, binnen de school mogelijk is, op grond van de adviezen van de ondernemers, beoordeelt u. Stimuleer de leerlingen contact te zoeken met bedrijven waar hun eigen interesse naar uit gaat, om aldus een beter inzicht in hun eigen bedrijf te krijgen.

SHOP Er ligt al materiaal klaar voor allerlei (sub)projecten, waarmee nu reeds onderdelen van vakken zijn vervangen. Kortom: een aantal leerlingen heeft al een geschikte lesinhoud bedacht, waar u op kunt inhaken. Het is handig om dit materiaal in een vroeg stadium ter oriëntatie in te zien, zodat u er alvast een idee van krijgt met wat voor soort voorstellen de leerlingen zoal komen aanzetten. U kunt dan al bij u zelf nagaan, welk soort afwegingen u bij projectvoorstellen zult gaan maken.

MULTIMEDIA Het entreprenasium zal de uitstraling van een modern multimediaal centrum hebben. U dient als intrapreneur dus kennis te hebben van de moderne media. Deze kennis wordt gezien als een waardevol instrument, zowel voor de leerling als voor de intrapreneur om onderling, maar ook om met andere entreprenasia, te kunnen communiceren. U volgt de leerling middels een eigen website van de leerling, waarin ook blogfuncties zijn opgenomen. Elke leerling moet zijn website minimaal wekelijks updaten, zodat u als intrapreneur steeds inzicht heeft in de meest actuele vorderingen van die leerling.

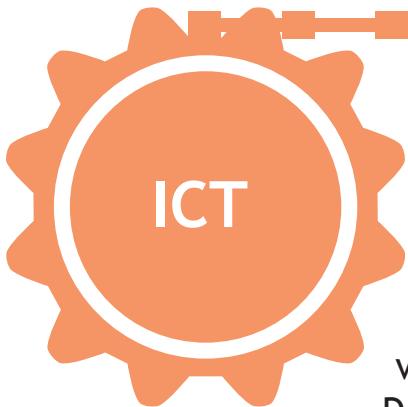
Shop

MARKT Het entreprenasium bestaat voor een groot deel uit projecten, die ontstaan zijn uit ondernemingen. Die projecten maken het onderwijs aanschouwelijk en zorgen ervoor dat de leerlingen op een efficiënte en productieve wijze het één en ander kunnen aanleren. Nu hoeft men als leerling of docent niet steeds zelf het wiel uit te vinden. Naarmate het entreprenasium groeit, kan men ook gaan shoppen om een project bij anderen aan te nemen. Dit hoeft niet alleen op de eigen school, maar kan ook bij andere entreprenasia. Om dit shoppen te bevorderen, kunnen de entrepreneurs op de digitale projectmarkt van de website kijken of er projecten ‘in de aanbieding zijn’. Natuurlijk kunnen ze ook zelf projecten op deze digitale markt aanbieden.

UITWISSELING Tijdens de Entree-fase beginnen de leerlingen LOL te maken. De kwaliteit van de eerste projecten zal tijdens deze fase in het algemeen nog van een betrekkelijk gering niveau zijn. Door juist in deze fase mee te doen met andere projecten uit voornoemde markt, kan men het niveau opkrikken. Als dit gebeurt met projecten op scholen die al langer meedraaien, dan kunt u als intrapreneur het één en ander van uw collegae leren en heeft uw eerste lichting ook een voorbeeld. Als u al entreprenasiasten uit hogere klassen heeft dan kunt u deze leerlingen en hun projecten inzetten.

PRACTICES Verzamel verhalen, voorbeeldproducten en -bedrijven, van andere entreprenasia. Een goed voorbeeld doet nog beter volgen. Maar een slecht voorbeeld heeft vaak nog meer waarde. Denk daarbij aan het Nederlands spreekwoord dat zegt: een schip op het strand is een baken in zee. Vooral voorbeelden van zaken waarvan de leerling of u in eerste instantie dachten dat deze zaken goed zouden gaan uitpakken, hetgeen uiteindelijk niet het geval bleek te zijn, zijn juist vanwege de persoonlijke betrokkenheid uitermate leerzaam. Er mag van u worden verwacht dat u op uw beurt ook de interessante gebeurtenissen borgt in practices die u aan andere entreprenasia aanbiedt.

ONLINE Regelmatig online zijn, bevordert schooloverstijgende projecten en tevens een uitwisseling van kennis en ervaring. Daarnaast geeft deze vorm van contact de betrokkenen het gevoel een onderdeel te zijn van een landelijke beweging van gelijk-gestemden, terwijl men binnen de school toch vaak min of meer een uitzonderingspositie inneemt. De gezamenlijke discipline om zo vaak mogelijke online beschikbaar te zijn, biedt in vele gevallen mogelijkheden om de leerlingen meer aandacht te schenken dan bij een eigen, fysieke aanwezigheid het geval zou zijn. Bovendien gaat men op deze wijze met de ontwikkelingen van de huidige tijd mee.

VOICE-OVER-IP Leerlingen en docenten op het entreprenasium zorgen ervoor dat ze zo vaak mogelijk online zijn met voice-over-IP programma's, zoals bijvoorbeeld skype. De school dient hiervoor uiteraard voldoende faciliteiten ter beschikking te stellen (computer, internet en webcam). Docenten, leerlingen, ondernemers, specialisten of (ondernemende) studenten kunnen aldus hun contacten onderhouden via skype. Alleen in beperkte mate en bij uitzondering (zie EHBO) zal de leerling met een docent van een andere school contact hebben. Het contact zal vooral zijn met medeleerlingen met wie ze samen schooloverstijgende projecten runnen of met ondernemers die hen steunen.

COMPUTERS Entreprenasiasten moeten leren gebruik te maken van geavanceerde productiesoftware ten behoeve van hun eigen bedrijven en voor het LOL maken. Daarnaast gebruikt het entreprenasium vooral digitale materialen en maken de leerlingen voortdurend professionele producties. Een goede (mini)computer is voor de leerling daarom onmisbaar. Overtuig de school als intrapreneur dat ook een zware computer, waarmee de veeleisende producties als bijvoorbeeld films kunnen worden gemaakt, nodig is. Er mag door de school van de leerlingen uiteraard een tegenprestatie worden verwacht voor die geboden faciliteiten.

Plek

ONTMOETEN Het entreprenasium moet niet worden gezien als een les of vak, dat op een bepaalde tijd is ingeroosterd. Het entreprenasium is eerder een plek, waar leerlingen, ondernemers en begeleiders elkaar op eigen initiatief kunnen ontmoeten. Ook kunnen ze aldaar ondernemende LOL-projecten opzetten en andere ondernemende medewerkers vinden. Het entreprenasium kent als elk bedrijf openingstijden en kan binnen de school gezien worden als een faciliteit voor ondernemende leerlingen.

VAK Om voornoemde ontmoetingen mogelijk te maken, is binnen het reguliere onderwijs extra ruimte gecreëerd door het vak “Entrepreneurship” in te roosteren. Het programma “Entrepreneurship” wordt gemakshalve vaak een vak genoemd, maar is beduidend wat anders. Het is een raamwerk van leerdoelen, gegroepeerd in modules, waaraan de leerlingen een eigen invulling geven op het moment dat zij daar aan toe zijn. Indien Entreprenasium-leerlingen een vak vervangen door een LOL-activiteit, hoeven ze minder of geen lessen voor dat vak te volgen. Eventueel hoeven ze in dat geval zelfs geen huiswerk meer voor dat vak te maken. Dit biedt hen vanzelfsprekend meer tijd om aan hun eigen “Entrepreneurship” te besteden.

LOUNGE Elk Entreprenasium beschikt over een lounge. Deze ruimte moet geschikt zijn om zaken te kunnen doen. Het entreprenasium is immers een ontmoetingsplek, zoals men dat kent van Van der Valk of anderen. Laat de leerlingen vooral de plek zelf inrichten, zodat het voor hen uitnodigend is om er te komen loungen.

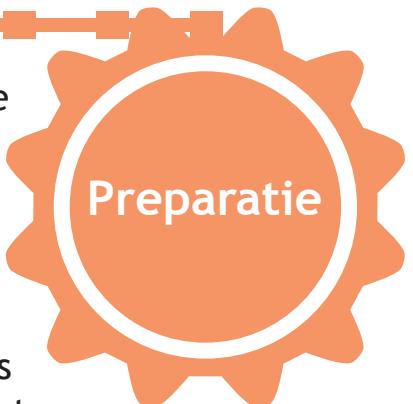
Invoering

Alle leerlingen mogen meedoen aan het project Jij de Baas. De Jij de Bazers die ondernemend genoeg zijn, mogen meedoen aan een spannende Entree-fase om toegang te krijgen tot het entreprenasium. Als ze hier door komen, dan gaan ze hun eigen leeroute ontwikkelen. Dit doen ze op eigen initiatief door onderdelen van normale vakken op een ondernemende manier beter en sneller te leren dan in het reguliere onderwijs mogelijk is. De intrapreneurs zorgen dat hun collegae hier voor openstaan en meewerken aan het verlenen van privileges aan goed preseterende entreprenasiasten.

VERVOLGTRAJECT De school dient zich te beseffen dat wanneer u en uw leerlingen succesvol zijn in de Entree-fase de leerlingen en u recht hebben op een vervolg. Spreek duidelijk met de school af welke prestaties u en de leerlingen dienen te bereiken om dit te kunnen opeisen. Want zolang de leerlingen tenminste goede leerresultaten blijven halen en voldoende ondernemendheid blijven tonen, mogen ze de hele schooltijd op het entreprenasium blijven. De toppers, waar de school een bedrijf voor inschrijft bij de KvK (meestal pas in de bovenbouw), worden na deze fase vanzelfsprekend verder begeleid in het ondernemerschap. Het halen van het entreprenasium-diploma is het uiteindelijke doel.

INVESTERING Om de Entree-fase tot een succes te maken, is een leerling, evenals de intrapreneur, bereid extra tijd te investeren in deze fase. De kosten gaan immers voor de baat uit; dit geldt zeker voor het ondernemerschap. De leerlingen krijgen voor deze fase door uitroostering, net als u, uren van de school. Daarnaast vervallen vaak zaken als mentorlessen en studielessen omdat die opgaan in de Entree-fase. Idealiter zullen de leerlingen nog dit jaar deals kunnen sluiten met reguliere vakken om tijd vrij te maken. Uiteindelijk zal de geschiktheid van een leerling voor het entreprenasium moeten blijken uit de bereidheid om zich extra in te zetten en uit de resultaten waartoe die extra inzet heeft geleid.

ZORGPROCEDURE De mentor uit uw team kan een groot deel van de mentoring uitvoeren waar en wanneer hij of zij dat wil, dus ook zonder steeds aanwezig te zijn. De kwaliteit van de zorg voor de leerlingen zal daar nauwelijks onder lijden.

Preparatie

LEERDOELEN Bereidt u goed voor op de leerdoelen van het entreprenasium-programma. Let ook op mogelijke leerdoelen uit vakken die leerlingen al zouden kunnen vervangen. Bij het bestuderen van leerdoelen kunt u letten op impliciete en expliciete relaties. Expliciet is bijvoorbeeld dat je pas over een leerdoel kan schrijven (zoals in het voorbeeld) als je eerst hebt geleerd wat een leerdoel is. Daarnaast impliceert bijvoorbeeld reflectie altijd vanzelf dat je een situatie of probleem moet kunnen analyseren. Om een analyse te kunnen maken, moet je daadwerkelijs iets hebben gedaan (dus toegepast). Je kan alleen iets toepassen als je het hebt begrepen. Om iets te begrijpen, moet je minimaal kennis van zaken hebben. Uiteraard heeft u geoefend in het formuleren van leerdoelen zodat u de leerling hierin kunt begeleiden.

DOCUMENTATIE Zorg er in de eerste plaats voor dat de leerling, vakdocent - en natuurlijk ook uzelf - de desbetreffende documentatie vooraf zorgvuldig bestudeert! Zorg er ook voor dat allen, die daar binnen de school recht op hebben, inzage krijgen in de lijst van die entreprenasiasten, die privileges hebben opgebouwd.

DEALS Verder is het verstandig om reeds in een vroeg stadium te bekijken of er tijdens deze fase bepaalde vakken gecombineerd kunnen worden. Economie en Mentorlessen zouden bijvoorbeeld tijdens de Entree-fase in het vak Entrepreneurship kunnen worden opgenomen. Soms zijn er ook met bepaalde vakken deals mogelijk, zoals met de creatieve vakken door het maken van creatieve bedrijfsproducten. Andere deals zijn natuurlijk ook mogelijk.

TOELATING De bereidheid om te investeren en het leren te verbinden aan ondernemerschap, zijn de voorwaarden waaronder een leerling mag deelnemen aan het entreprenasium. Wij raden dus bijvoorbeeld een sollicitatie-achtig gesprek af. Op hun website kunnen de leerlingen overigens bijhouden hoeveel tijd ze daadwerkelijk hebben geïnvesteerd in de Entree-fase en wat ze concreet hebben bereikt met hun activiteiten.

fase de deelnemers te informeren hoe zij op een verstandige wijze met de opgebouwde privileges kunnen omgaan. Zorg dat u voor de feitelijke start uw collegae op de hoogte stelt van de rechten en plichten van de entreprenasiasten.

DEELNAME Elke entreprenasiast kan deelnemen aan het vak “Entrepreneurship” en mag LOL maken. Zo lang een leerling LOL maakt, heeft deze recht op genoemde deelname. We willen de leerlingen stimuleren tot het leveren van topprestaties in het leren en daarom krijgen ze extra privileges als ze voor vakken, die ze niet vervangen, ook zo’n topprestatie leveren. Het is verstandig om al tijdens de Entree-

HUISWERKVRIJ Entreprenasiasten die voor een vak al geruime tijd gemiddeld 8 of hoger staan, zijn (tijdelijk) vrijgesteld van huiswerk. Deze beloning is een stimulans om zelf - indien de leerling dat kan (en dat laat de acht in feite al zien) - verantwoordelijkheid te dragen voor vakken waarvoor dat kan. Daarnaast is het veilig, omdat er al heel wat moet gebeuren wil die 8 in één keer naar een onvoldoende terugvallen. Een leerling raakt een privilege meteen kwijt, zodra het cijfer voor het desbetreffende vak beneden de acht komt. Daarnaast laat het aan derden zien, dat het entreprenasium echt garandeert dat de cijfers goed moeten zijn en blijven. De leerling verwerft met het krijgen van privileges dus tijd voor andere vakken of het eigen bedrijf.

UITBREIDING Met de leerlingen kan worden afgesproken dat deze meer privileges krijgen, zodra zij tijdens een bepaalde periode op de schoolvakken gemiddeld een acht of hoger scoren. Onder die privileges vallen bijvoorbeeld een niet-verplichte presentie en de mogelijkheid om slechts één keer per trimester te worden getoetst. Tijdens de Entree-fase zullen de deelnemers waarschijnlijk onvoldoende tijd hebben om deze privileges reeds te verwerven.

NOTITIE Iedere begeleider behoort in staat te zijn om adequaat met hulpvragen om te gaan. Een begeleider hoeft echter niet in staat te zijn om alle mogelijke hulpvragen zelf op te lossen, maar moet daarentegen wel goed kunnen inschatten wanneer en welke (externe) hulp moet worden ingeschakeld. Het is van belang dat de begeleider bij elke hulpvraag de mentor hiervan door middel van een notitie op de hoogte stelt. In die notitie staat in ieder geval vermeld wie er op welk tijdstip welke hulp heeft geboden en wat de hulpvraag was.

MENTOR Na kennis te hebben genomen van voornoemde notitie kan de mentor, in overleg met de begeleider, eventueel actie ondernemen. Soms is het opnemen in het leerlingdossier voldoende, soms volstaat een vervolgmail naar de betreffende leerling. In andere gevallen kan hij/zij de desbetreffende leerlingen uitnodigen voor het spreekuur.

ZORG Leerlingen gedijen het beste als ze direct worden geholpen wanneer ze ergens tegenaan lopen. Daarnaast zijn de entrenasium-leerlingen juist vaak actief buiten het eigen zicht van de begeleiders. Voor goede zorg is het daarentegen van belang te weten waar de entrenasiast tegenaan loopt. De EHBO, Eerste Hulp Bij Ondernemen, procedure helpt bij het vaststellen van deze uitdagingen.

ROL Ook als er sprake is van vele buitenschoolse contacten - of dat nu met andere leerlingen, andere docenten of met ondernemers is - moeten de leerlingen onder alle omstandigheden duidelijk weten wie uiteindelijk waarvoor de verantwoordelijkheid draagt. Als het gaat om de zorg en de nazorg, dan is de mentor van de eigen school de eindverantwoordelijke. Docenten van andere scholen kunnen in voorkomende gevallen vanzelfsprekend wel noodhulp verlenen en/of deze signaleren. De EHBO-procedure garandeert in dit verband rolvastheid.

Uitvoering

TOEZICHT Indien u als een politieman of -vrouw, om wat voor reden dan ook, een bepaalde leerling steeds achter de broek moet zitten, dan vergt dat onnodig veel energie van u en u neemt dan tevens de verantwoordelijkheid van deze leerling over. Dat is uiteraard niet de bedoeling. Op het entreprenasium behoort de leerling een baasje te zijn, dat zelf het doel wil kiezen en zelf de koers wil uitzetten. Deze basishouding is onlosmakelijk verbonden met een eigen verantwoordelijkheid. De leerling behoort zelf op tijd hulp in te schakelen als er signalen zijn (oranje licht) dat hij achterop dreigt te raken en als er deadlines in gevaar komen. Doet een leerling dit niet, dan loopt deze leerling het risico privileges te verliezen en/of (tijdelijk) te worden geschorst.

HOUDING Met assertief gedrag kun je goed voor jezelf opkomen, zonder daarbij agressief te zijn. Het geeft je de ruimte om initiatieven te ontplooien. Van assertiviteit is bij een entreprenasiast in de Entreefase echter meestal - nog - geen sprake. De leerlingen komen veelal uit een cultuur waarin assertief en initiatiefrijk gedrag niet wordt gestimuleerd en in een aantal gevallen zelfs wordt onderdrukt. Wat u bij niet-assertieve leerlingen zult merken, is dat initiatiefrijke leerlingen ten opzichte van elkaar en ten opzichte van de docenten voornamelijk passief - en soms zelfs agressief - op deze onderdrukking reageren. Help de kinderen tot constructiever gedrag te komen. Let daarbij ook op uw eigen gedrag en houding en in welke mate u hiermee het assertief gedrag van de leerling stimuleert of juist afremt.

COMMUNICATIE De leerlingen zijn tijdens de uitvoering te beschouwen als de klanten van de school en de school kan men derhalve dus opvatten als een onderneming. Zoals bekend, zijn ondernemers er vooral in geïnteresseerd hoe de klanten hun diensten of producten hebben ervaren. Bij een ondernemende school is dat eveneens het geval. Het is derhalve logisch regelmatig de leerlingen gericht te vragen naar hun eigen ervaringen met het entreprenasium en hoe zij de waarde van hun begeleidende intrapreneur inschatten. Zorg dat u snel kunt helpen indien een leerling daarom vraagt en dat u steeds op de hoogte bent hoe elke leerling ervoor staat. Maak gebruik van de mogelijkheden die ICT u hierbij biedt.

Toezicht

ZELFSTARTER De leerling zal in het algemeen veel waardering kunnen opbrengen voor een hulpvaardige intrapreneur; zelfs als de intrapreneur zich directief opstelt. Leerlingen hebben veelal de neiging om hulp van buitenaf met beide handen aan te grijpen, maar ze worden daar uiteraard niet zelfstandig van. Bovendien ontneemt het hun de energie om ergens in te investeren. Het is echter waardevoller als de energie uit hen zelf komt en niet van buitenaf.

ZELFSTURING Ook als de energie uit hen zelf komt, voelen de leerlingen vanzelfsprekend nog steeds de prestatiedruk, maar in dit geval leggen ze die aan zichzelf op. Een entreprenasiast heeft gekozen voor vrijheid, de baas zijn, en heeft daar recht op zolang deze daar niet al te vrijblijvend mee omgaat. Door de leerlingen te veel te beschermen en te veel te sturen, leren ze onvoldoende om met voornoemde zaken om te gaan.

ZELFREFLECTIE Reflectie op het eigen handelen is onontbeerlijk; zeker voor een ondernemer. Reflectie is echter geen doel op zich, maar een middel voor een entreprenasiast om het eigen handelen bij te kunnen sturen. U zult de entreprenasiast daartoe steeds moeten verleiden. Deze zal namelijk - overigens terecht - aannemen dat u het middel gebruik om toezicht uit te kunnen oefenen.

ZELFBEWUST Een echte entreprenasiast reflecteert niet gemakkelijk van nature, omdat zijn of haar blik vooral op de toekomst is gericht. Derhalve zult u de leerlingen tot terugblikken moeten verleiden. U kunt dit bewerkstelligen door de leerlingen er steeds van te doordringen dat die terugblik hen wel degelijk een waardevol inzicht in het eigen handelen kan verschaffen, waarmee ze uiteindelijk hun eigen voordeel zullen doen. Het inzicht dat op reflecterende wijze wordt verkregen, kan immers aangewend worden om hun eigen toekomstplannen op een effectieve en rationele wijze bij te stellen.

BEGELEIDEND Om tot de gewenste resultaten te komen, dient de intrapreneur vooral een begeleidende rol te vervullen. Hij dient de entreprenasiast non-directief aan te sturen, zonder al te veel op de voorgrond te treden. De leerling leert immers het meest door vallen en opstaan.

STIMULEREND Het is raadzaam om bij allerlei projecten de hobby's, passies en interesses van de leerlingen te betrekken. Durf de leerlingen uit te dagen om een groots project op te zetten, waar ook andere groepen van kunnen profiteren. Rem de leerlingen hierin niet te snel af. En als hun acties eventueel tot problemen leiden, dan dient u deze in goed overleg met elkaar op te lossen. Laat u in eerste instantie niet afschrikken door gekke ideeën. Hierdoor kunnen leerlingen namelijk onzeker worden en hun passies verliezen, terwijl men die juist zou moeten koesteren.

VERTROUWEND Durf de leerlingen zoveel mogelijk vrijheid en vertrouwen te schenken. Vertrouw er zelfs op dat ze in staat zijn van tijd tot tijd uw ongelijk te laten zien. Tijdens het uitvoeren van hun ideeën kunnen de leerlingen natuurlijk onbedoeld brokken maken. Indien dat gebeurt, is het belangrijk om dat openlijk met de leerlingen te bespreken. Brokkenmakerij hoort bij ondernemend gedrag, dus het voorkomen ervan mag geen doel op zich worden.

DIENEND Om een goede begeleider te kunnen zijn, moet de intrapreneur zijn neiging tot het nemen van het initiatief kunnen loslaten. De leerling bepaalt de eigen leeroute en niet de intrapreneur, hoe graag hij dat ook wil. Goed naar de leerlingen kunnen luisteren, is dan ook een onontbeerlijke eigenschap van een begeleider. Tijdens een aantal gesprekken moet een intrapreneur in ieder geval in staat zijn de leerlingen te stimuleren om hun projecten goed op poten te zetten, fouten te durven maken, te leren van de fouten en ook naar behoren projecten af te sluiten.

VOLGEND De intrapreneur dient regelmatig de websites en de andere middelen bij te houden, waarop de leerling verslag uitbrengt van zijn of haar vorderingen. Bij een lopend project binnen zijn eigen vakgebied, is de intrapreneur minimaal één keer beschikbaar om met de leerling de voortgang te bespreken. De intrapreneur bewaakt voortdurend voor elke leerling apart de kwaliteit van het onderwijs-traject, zodat een eventuele terugplaatsing naar het reguliere onderwijs tijdig kan worden voorkomen.

SCOREND Voor u dienen hoge leerresultaten van uw leerlingen op de eerste plaats te komen. De weg daar naar toe is daarbij min of meer van ondergeschikt belang. Bedenk daarbij, dat het leerproces niet altijd soepel hoeft te verlopen, want leren is immers een turbulente aangelegenheid. Zie het entreprenasium als uw eigen onderneming, waarbij u vooral geïnteresseerd bent in het eindproduct. Indien u bij wijze van spreken op de kop moet gaan staan om dit doel te bereiken, dan dient niets u daarvan te kunnen weer-houden; zelfs schroom niet.

UITDAGEND De leerling kan snel gewend raken aan de privileges, die het entreprenasium onder bepaalde voorwaarden hem of haar biedt, zoals het vrijgesteld zijn van lessen en huiswerk, en het uitvoeren van projecten. Alleen al het feit dat alles bespreekbaar is, wordt door de entreprenasiasten erg gewaardeerd. Wanneer de leerlingen de privileges vanzelfsprekend gaan vinden, gaan ze de waarde hiervan minder zien. Ze lopen dan het risico om teruggeplaatst te worden naar het reguliere onderwijs, hetgeen ze als een echte straf zullen beschouwen. Toch is het presenteren van dit schrikbeeld niet de enige wijze om de leerlingen blijvend te motiveren; daag ze daarom uit om het aantal privileges uit te breiden door nog beter te presteren en de lat steeds hoger te leggen.

STREVEND Ga zelf niet voor een zesje, maar leg de lat hoog; een tien is het streven, maar minder dan een acht moet eigenlijk niet kunnen. Stel in ieder geval uzelf ten doel, dat u aan uzelf even hoge eisen stelt als aan de ondernemende leerling, maar uiteraard liever nog iets hogere eisen.

HULPVRAAG Alle intrapreneurs zorgen er voor dat zij regelmatig en vaak online bereikbaar zijn. Mochten de leerlingen met een nippende vraag rondlopen, dan kunnen zij op deze wijze snel worden geholpen. Bovendien kunt u zo goed in de gaten houden of allerlei zaken naar behoren verlopen.

VAARDIGHEID Online communiceren vergt specifieke vaardigheden om de gevoelsmatige kant van de boodschap correct over te brengen. Een neutrale boodschap kan bijvoorbeeld onbedoeld als negatief worden bestempeld, wanneer er onvoldoende aandacht is voor dit aspect. Om dergelijke misverstanden te voorkomen, dient de intrapreneur derhalve over goede communicatieve vaardigheden beschikken. Hij is immers degene die ouders, management, en collega's voorziet van allerhande informatie - ook online - aangaande projecten en ondernemende vaardigheden.

RAPPORTAGE De informatie die een leerling verzamelt op de eigen website dient, voor u als intrapreneur, voldoende te zijn om de ontwikkeling van een leerling te kunnen volgen. Daarnaast dient deze website, met name voor de ouders en de school, op een overtuigende wijze de voortgang van de desbetreffende leerling aan te tonen. Voor de uitwisseling tussen de entreprenasia is het van belang dat u de URL's van de actuele websites van de leerlingen doorgeeft aan de CVE.

COLOFON

Publicatie van de Stichting Entreprenasium

Inhoud en vormgeving

Rob Slagter

met medewerking van

Annelie Volgers

Uitgave

Oktober 2012

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

Entreprenasium ®

© Copyright Stichting Entreprenasium, 2012